

Kraft fra land til Draugen og Njord

Forslag til program for konsekvensutredning etter petroleumsloven

Oppsummering av høringsuttalelser og tilsvær

Dokumentnr:	OKEA-PFS-HSE-REP-0050
Revisjon nr.:	01
Dato:	03.02.2022
Utsteder:	OKEA ASA
Prosjekt:	Draugen Power from Shore (PFS)
Disiplin:	HSE
Opphavsperson:	Technical Manager
QC (Sjekket):	Environment Advisor, Authority Liaison
Godkjent:	Project Director

INNHOOLDSLISTE

INNLEDNING	3
OVERSIKT OVER HØRINGSUTTALELSER	4
B – VISER TIL ANNET HØRINGSSVAR	5
C – KLIMA OG UTSLIPP TIL LUFT	5
D – AREALER PÅ LAND	6
E – AREALER I SJØ	7
F – FISKERI OG AKVAKULTUR	8
G – MARINT MILJØ	10
H – KULTURMINNER	12
I – KRAFTFORSYNING OG ENERGIEFFEKTIVITET	13
J – SAMFUNNSMESSIGE VIRKNINGER	14
K – TEKNOLOGIVALG	15
VEDLEGG	15

Innledning

Program for konsekvensutredning

På vegne av rettighetshaverne i Draugen- og Njord-lisensene ble forslag til program for konsekvensutredning (KU) etter petroleumsloven sendt ut på høring 01.11.2021. I samråd med Olje- og energidepartementet ble høringsfristen satt til 15.12.2021.

Totalt 97 myndigheter, foretak og organisasjoner, og 41 grunneiere fikk tilsendt programforslaget.

Forslaget ble også publisert elektronisk på OKEAs webside:

<https://www.okea.no/konsekvensutredning-draugen-og-njord-kraft-fra-land/>

Behandling av høringsuttalelsene

22 høringsuttalelser kom inn og er behandlet i denne oppsummering. Uttalelser og tilsvaer er tematisk gruppert og behandlet. Høringsuttalelsene er presentert i sin helhet i vedlegg til dette dokumentet.

I operatørens tilsvaer er det fokus på det som er formål med en konsekvensutredning i henhold til PUD/PAD-veilederen – Veiledning til plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD) og plan for anlegg og drift av innretninger for transport og utnyttelse av petroleum (PAD) – og punkter som er beslutningsrelevant for saken ved behandling av PUD/PAD.

I tilsvarene er uttrykkene «tas til orientering» og «tas til etterretning» benyttet og skal forstås på følgende måte:

- *Tas til etterretning* er benyttet om mottatte kommentarer og innspill som operatøren tar til følge eller vil forsøke å ta hensyn til i videre prosjektarbeid.
- *Tas til orientering* er benyttet om mottatte synspunkt og kommentarer som operatøren merker seg, og som er vurdert å ikke kreve et tilsvaer eller en konkret oppfølging fra operatøren.

Forholdet til energiloven

I forkant av og til dels parallelt med prosessen etter petroleumsloven, er det også en pågående prosess for konsesjonsbehandling etter energiloven og havenergiloven. De to lovene (energi og havenergi) håndteres samlet og omfatter hele tiltaket på land og i sjø ut til plattformene. Forslaget til utredningsprogram var på høring vinteren 2021, og NVE fastsatte utredningsprogrammet i juni 2021.

Dokumenter for konsesjonssaken er lagt ut på NVE sin webside:

<https://nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=7482&type=A-1>

KU etter energiloven ble utført sommer/høst 2021, og konsesjonssøknad innsendt til NVE 23.12.2021 for behandling. Det omsøkte alternativet i konsesjonssøknaden er 1.0-1.1-2.0-1.0. Det innebærer en jordkabel på ca 1,2 km langs Olvassbekken og i boret ca 0,2 km lang mikrotunnel til landtak ved Olvika, og videre en sjøkabel på ca 143 km ut Brandsfjorden og til Draugen, og en kabel på ca 35 km fra Draugen til Njord.

Konsesjonssøknaden med KU etter energiloven/havenergiloven gir klar føring for det som vil bli omsøkt etter petroleumsloven, både på land og i sjø. I noen tilsvaer i dette dokumentet er det derfor vist til avklaringer og valg gjort i nevnte konsesjonssøknad og tilhørende KU.

I oversikten over høringsuttalelser for petroleumsloven (tabellen på side 4) er det lagt inn noter om de respektive høringsinstansene avga uttalelse da utredningsprogrammet var på høring etter energiloven, og i hvilken grad momentene nevnt da samsvarer eller skiller seg fra det som tas opp i nåværende høring etter petroleumsloven.

Oversikt over høringsuttalelser

HØRINGSINSTANS	A - Ingen merknader B - Viser til annet høringsssvar C - Klima og utslipp til luft D - Arealer på land E - Arealer i sjø F - Fiskeri og akvakultur G - Marint miljø H - Kulturminner I - Kraftforsyning og energieffektivitet J - Samfunnsmessige virkninger K - Teknologivalg											Energi loven	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K		
Nasjonale myndigheter og statlige foretak													
Fiskeridirektoratet						x							2
Forsvarsbygg					x								2
Havforskningsinstituttet	x												1
Justis- og beredskapsdepartementet	x												
Klima- og miljødepartementet		x											2
Kystverket					x	x							1
Mattilsynet				x		x							2
Miljødirektoratet			x				x		x		x		3
NAV / Arbeids- og velferdsdirektoratet	x												
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	x												
NTNU Vitenskapsmuseet								x					2
Riksantikvaren								x					2
Samediggi/Sametinget				x									2
Samferdselsdepartementet					x								
Regionale/lokale myndigheter													
Statsforvalteren i Trøndelag				x							x		2
Organisasjoner													
Fiskebåt			x		x	x							2
Fosen Naturvernforening			x	x			x		x	x			2
Industri Energi										x			
Landsorganisasjonen i Norge (LO)									x	x			
Naturvernforbundet Trøndelag			x	x						x			1
Norges Fiskarlag		x											2
Sjømat Norge						x							1

Temaer B til K: Se etterfølgende kapitler.

Energiloven – Noter:

- 1: Høringsinstansen deltok i høringen, men sendte ikke uttalelse da.
- 2: Høringsinstansen deltok i høringen, og sendte uttalelse da som i essens er lik den innsendt nå.
- 3: Høringsinstansen deltok i høringen, og sendte uttalelse da med færre momenter enn nå.

B – Viser til annet hørings svar

Klima- og miljødepartementet viser til hørings svar fra Miljødirektoratet og Riksantikvaren. Norges Fiskarlag viser til hørings svar fra Fiskebåt.

C – Klima og utslipp til luft

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet tar opp at konsekvensutredningen må redegjøre for utslipp til luft i anleggs- og driftsfasen.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Utslipp til luft vil bli gjort rede for i KU.

Industri Energi

Industri Energi sier at elektrifisering er avgjørende fram mot 2030 for å realisere målene om reduksjon av klimagassutslipp fra sokkelen.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. Reduksjon og utfasing av gassdrevne kraftturbiner er et sentralt tiltak for å nå utslippsmålene på norsk sokkel, fastsatt av Stortinget gjennom blant annet Klimaplan for 2021-2030 (Meld. St. 13), og Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser (Meld. St. 36).

Fiskebåt

Fiskebåt stiller spørsmål ved miljøargumentene er i et globalt perspektiv ved elektrifisering av sokkelen, da det er påregnelig at gassen som i dag forbrennes på begge plattformene vil bli solgt og forbrent til andre formål og dermed ikke fører til reduserte klimautslipp globalt.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. For øvrig vises det til uttalelse fra Industri Energi, og operatørens tilsva til dette.

Naturvernforbundet i Trøndelag

Naturvernforbundet i Trøndelag påpeker at plattformene er underlagt kvoteplikt, og at forsyning med elektrisitet fra land vil frigjøre kvoter. Disse kvotene blir ikke borte, men vil bli overtatt av andre. I dagens situasjon, med normalt overskudd til eksport, vil denne forsyningen redusere eksporten av elektrisitet til f.eks. England og EU. Her vil denne energien kunne redusere bruken av energi med høyere utslepp av CO₂. Altså er dette et tiltak som ikke vil redusere utslepp av klimagasser til jorda.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. For øvrig vises det til uttalelse fra Industri Energi, og operatørens tilsva til dette.

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening mener at tiltakshaver feilaktig hevder at formålet og de positive sidene ved tiltaket er at dette blir en stabil, langsiktig og miljøvennlig kraftforsyning, og at det vil redusere klimagassutslipp. Klimagassutslippene får en andre steder. Foreningen foreslår som et alternativ å oppgradere eksisterende gassturbiner på oljeplattformene med nye som har bedre effektivitet.

Videre ønsker foreningen at planprogrammet tar inn alternative måter for klimagassreduksjon, bl.a. tiltak i skogsektoren, landbruksektoren, transportsektoren, bygg og eiendom, enøk, avfallssektoren, bevare torvmyrer, grønn skipsfart, osv. Strømmen som er tenkt brukt på oljeplattformene kan heller med fordel selges direkte til alminnelig forbruk og eksempelvis erstatte kull og gass i utlandet.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. Angående stabil, langsiktig og miljøvennlig kraftforsyning vises det til uttalelsen til Industri Energi, og operatørens tilsva til dette. Når det gjelder forslaget om at planprogrammet tar inn alternative måter for klimagassreduksjon i andre sektorer på land, er det utenfor rammen av tiltaket.

D – Arealer på land

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i Trøndelag har merket seg at virkninger for jord- og skogbruk skal vurderes, men at det ikke er beskrevet noe nærmere hvordan dette skal gjøres. Statsforvalteren anbefaler at innholdet fra konsekvensutredningen etter energiloven gjøres gjeldende også for petroleumsloven. Statsforvalteren er også opptatt av virkninger for kulturlandskapet, og da spesifikt at alternativet til Sandstad går gjennom et område registrert som verdifullt kulturlandskap på Beskeland, jf. Naturbasen, og legger til grunn at de spesielle verdiene der blir særlig vektlagt i vurderingene.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. KU etter petroleumsloven vil i stor grad basere seg på innholdet i KU etter energiloven, med tilleggsvurderinger. Virkninger for jord- og skogbruk og kulturlandskap er behandlet i KU etter energiloven. Omsøkt løsning i konsesjonssøknad etter energiloven har tilknytningspunkt i Straum trafostasjon. Fra tilknytningspunktet er omsøkt traséalternativ 1.0-1.1-2.0-1.0. Det innebærer en jordkabel på ca. 1,4 km langs Olvassbekken og i boret mikrotunnel til landtak ved Olvika, og videre en sjøkabel på ca. 143 km ut Brandsfjorden og til Draugen, og en sjøkabel på ca 35 km fra Draugen til Njord. I KU etter energiloven er det dette alternativet som har kortest linjeføring på land, mest nedgravd kabel, og samlet sett minst innvirkning på miljø og samfunn.

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening hevder at tiltaket vil føre til redusert verdi for naturmiljø, friluftsliv og reindrift. Foreningen fraråder eventuell start fra Hofstad trafostasjon, i stedet for Straum, da det vil medføre ca. 15 km ny 132 kV kraftlinje. Generelt mener foreningen at hvis prosjektet skal realiseres, må det satses mest mulig på nedgravd kabel på land, korteste strekning på land og mest mulig sjøkabel.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelsen fra Statsforvalteren i Trøndelag, og operatørens tilsvaer til dette.

Naturvernforbundet i Trøndelag

Naturvernforbundet i Trøndelag fremmer at dersom tiltaket realiseres må det mest skånsomme alternativet velges, og at det fremstår foreløpig som alternativ 1 på bakgrunn av blant annet kjent kunnskap om hubro og naturtyper i de alternative forslagene.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelsen fra Statsforvalteren i Trøndelag, og operatørens tilsvaer til dette.

Samediggi/Sametinget

Sametinget viser til at den sørsamiske reindrifta i området er sterkt berørt av vindkraftutbyggingen på Fosen, og at Høyesterett har slått fast at to av vindkraftkonsesjonene er ugyldige. Sametinget anser at det ikke kan settes i verk tiltak som forverrer situasjonen for reindrifta i området, og at OED i nåværende situasjon har et spesielt ansvar i forhold til dette.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Omsøkt løsning i konsesjonssøknad etter energiloven er omtalt i tilsvaret til uttalelsen fra Statsforvalteren i Trøndelag. KU etter energiloven vurderer at omsøkt plassering av landstasjon og kabeltrasé har ubetydelig konsekvens for reindrifta.

Mattilsynet

Mattilsynet tar opp hensynet til vannverk og private drikkevannskilder. Det er ønskelig at alternativer som kommer minst i konflikt med inntakspunkt/nedbørsfelt blir prioritert utredet. Videre bør vurderes fare for akutt forurensning under etablering, spesielt på anleggsmaskiner som kan forårsake utslipp av olje, diesel m.m., og fare for avrenning over tid.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren vil kartlegge kjente private drikkevannskilder og stille krav til entreprenør slik at disse ikke blir negativt påvirket i anleggs- og driftsfase.

E – Arealer i sjø

Kystverket

Kystverket anbefaler generelt at nye sjøkabler planlegges og legges tettest mulig inntil allerede eksisterende installasjoner på sjøbunnen. Dette for å unngå arealbruk med begrensninger på annen bruk som f.eks. ankring og oppdrettsanlegg. Alternative og avbøtende tiltak kan være å beskytte sjøkablene gjennom nedspyling, nedgraving eller overdekning.

Videre forventer Kystverket at konsekvenser for skipstrafikk i anleggs- og driftsfase blir utredet.

Kystverket gjør oppmerksom på at legging av sjøkabel ut til territorialgrensen vil kreve søknad om tillatelse til Kystverket i medhold av Lov om havner og farvann.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren har til hensikt å beskytte kablen gjennom nedspyling, nedgraving eller overdekning, avhengig av tilstand og fauna på sjøbunnen. Konsekvens for skipstrafikk vil bli omtalt i KU. Operatøren er kjent med kravet om søknad etter Lov om havner og farvann, og vil innrette seg etter det. Det er omtalt i konsesjonssøknaden etter energiloven/havenergiloven, og vil også bli omtalt i videre prosess etter petroleumsloven.

Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementet presiserer at tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven §14. Kystverket er vedtaksmyndighet for tiltak som kan påvirke sikkerheten eller ferdsele i farvannet. Dette har tiltakshaveren presisert i Melding etter energiloven med forslag til utredningsprogram datert 03.02.2021 hvor det fremkommer at "OKEA vil utarbeide en egen søknad om nødvendige tillatelser etter dette lovverket". At tiltaket er søknadspliktig også etter havne- og farvannsloven bør fremkomme av alle relaterte dokumenter knyttet til saken.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelse fra Kystverket, og operatørens tilsva til dette.

Forsvarsbygg

Forsvarsbygg peker på punkt 2.4.3 i forslaget til program for konsekvensutredning som omhandler kabelkryssing gjennom Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø (END 352 Halten). Forsvarsbygg viser videre til dialogen som har vært mellom OKEA og Forsvarsbygg om saken. Jmf brev av 25.06.2021 har ikke Forsvaret merknader til planlagt fremføring av kabel.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren vil opprettholde dialogen med Forsvarsbygg og koordinere tidspunkt for sjøbunnsundersøkelse og legging av sjøkabel slik at dette ikke kommer i konflikt med øvingsaktivitet i skytefeltet.

Fiskebåt

Fiskebåt registrerer at det er et økende press i havområdene når det gjelder bygging av ulike installasjoner, herunder legging av strømkabler fra land for å elektrifisere installasjoner i gass- og oljenæringen. Miljøargumenter benyttes ofte for å underbygge behovet for inngrep i sjøbunnen, eller aktivitet og- eller installasjoner som fortrenger eller er til ulempe for fiskeriene. Fiskebåt mener at inngrep i bunnen, eller båndlegging av arealer som går på bekostning av fiskeriene eller biologiske forhold ikke kan aksepteres, og i de tilfeller hvor risikoen for skadevirkninger er små bør det allikevel kreves vektige grunner før slike tiltak tillates.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. For øvrig vises det til uttalelse fra Kystverket, og operatørens tilsva til dette.

F – Fiskeri og akvakultur

Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet skriver at fiskeriaktiviteten framstår som grundig beskrevet i programforslaget. Fiskeridirektoratet ønsker likevel å gjøre oppmerksom det mangler noe aktivitet. Det er spesielt garnfartøyene som bør informeres i anleggsperioden.

Fiskeridirektoratet tar opp at frie spenn på kabelaen ikke bør forekomme. Der det blir nødvendig med steinfylling er det viktig at helningsvinkelen på steininstallasjoner er så liten som mulig, slik at trålraskaper lettere kan krysse disse uten å grave med seg steinmasser som kan medføre tap av redskap og/eller fangst. Massen i steinfyllingen bør ikke bestå av grove masser. Dette for å redusere sjansen for at redskap graver med seg større steiner eller at redskap blir sittende fast.

Fiskeridirektoratet understreker også viktigheten av å tilstrebe nedgraving av kabel fremfor steinfylling i rekefelt, da steinfylling kan ødelegge rekefeltet.

Fiskeridirektoratet tar opp at tidsperioden mellom at kabelaen legges ut og den graves ned eller dekkes til bør holdes til et minimum. Dette er for å begrense tiden anleggsperioden er til hinder for fiskeriaktivitet. Det er viktig å ha en god dialog med Fiskarlaget og fiskerne på området. De bør kontaktes tidligst mulig i prosessen for å kunne ha en god og reel dialog om hvordan konflikter i anleggsfasen kan holdes til et minimum.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren takker for opplysningen om garnfartøyer. Sjøkabelaen vil bli planlagt for minst mulig konsekvens for fiskeri, i tråd med det generell kravet i rammeforskriftens § 45. Når det gjelder anleggsperioden, vil operatøren følge opp dialog med fiskerne og fiskarlag i området.

Fiskebåt

Fiskebåt sitt syn er at forslaget til konsekvensutredningsprogram framstår grundig i forhold til beskrivelsen av de ulike fiskeriene i området. Fiskebåt påpeker at utøvelsen av de ulike fiskeriene er dynamiske og i så måte kan endre seg fra år til år. Det legges derfor til grunn at tiltakshaverne, særlig under anleggsfasen, tar hensyn til eventuell fiskeriaktivitet i området og ved konflikt avventer legging av kabel slik at eventuelle fiskerier ikke blir skadelidende.

Fiskebåt registrerer og er tilfreds med at tiltakshaverne erkjenner at kablene må graves ned eller tildekkes på en forsvarlig måte for å sikre at det ikke oppstår fremtidig skade på kabler eller fiskeredsaker. Fiskebåt vil imidlertid tilføye at det bør stilles krav om at eventuelle fremtidige skader på kabler eller fiskeredsaker som skyldes at tiltakshaverne ikke har overdekt eller gravd ned kablene på forsvarlig måte, økonomisk må dekkes av tiltakshaverne. Påregnelige tap vil her være skade på kablene eller fiskeredsaker.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelse fra Fiskeridirektoratet, og operatørens tilsvaer til dette.

Sjømat Norge

Sjømat Norge tar opp at programforslaget fokuserer på dagens ene registrerte oppdrettsanlegg, og ber om at det i konsekvensutredningen blir tatt høyde for at den planlagte leggingen av kabelaen vil gå over områder både innenfor og utenfor dagens produksjonsområde, og influensområdet vil være egnet fremtidig både for vanlig kommersielt oppdrett, eksponert oppdrett og oppdrett til havs.

I tillegg til en spesiell vurdering for eksisterende oppdrettsanlegg mener Sjømat Norge at følgende bør inkluderes i program for konsekvensutredning:

- Vurderinger hvor vidt det er mulig å legge havbruksanlegg over kabelaen
- Vurderinger om behov for sikkerhetssone relatert til etablering av havbruksanlegg
- Vurderinger av hvilke sikkerhetskrav og krav til fortøyningsutstyr det vil være behov for ved eventuell etablering av havbruksanlegg over kabel
- Vurdering av risiko for elektromagnetisk felt som kan påvirke fisk i oppdrettsanlegg i nærheten

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Vurderinger rundt anlegg for oppdrett og havbruk vil bli gjort rede for i KU.

Kystverket

Kystverket gjør oppmerksom på at sjøområdet i Brandsfjorden har etablerte akvakulturanlegg. Dette har medført utlegg av omfattende ankringssystemer over et relativt stort areal og lokalisert i kryssingsområdet for et av traséalternativene. Det anbefales at kabelen vurderes endret, eventuelt planlegges utenfor dette området.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelse fra Sjømat Norge, og operatørens tilsva til dette.

Mattilsynet

Mattilsynet peker på at trasealternativ 1.0/2.0/3.0 vil kunne komme i berøring med arealer avsatt til fiskeri/havbruksnæringer bl.a. trålefelt og oppdrettsanlegg. Dette bør undersøkes nærmere av tiltakshaver slik at det tas nødvendig hensyn til akvakulturnæringen.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrig vises det til uttalelse fra Fiskeridirektoratet og Sjømat Norge, og operatørens tilsva til dette.

G – Marint miljø

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening påpeker at kabeltraséen vil berøre særlig viktige havområder (SVO) med leveområder for en rekke arter. Det vil berøre gyteplasser, fiskeplasser og områder med utstrakt bruk av bunntråd. Sør for traseen ligger Froan naturreservat og Sularevet, og kabelen vil passere områder med sannsynlig større korallrev.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Angående beskyttelse av kabel mot trålkaktivitet vises det til uttalelse fra Fiskeridirektoratet under punkt F, og operatørens tilsvaer til dette. Når det gjelder korallrev, blir det kartlagt i operatørens sjøbunnsundersøkelse.

Miljødirektoratet

Kunnskapsgrunnlag

Miljødirektoratet skriver at forslaget til utredningsprogram i hovedsak dekker de områdene det er viktig at konsekvensutredningen belyser for det ytre miljø. Direktoratet forutsetter at kunnskapsgrunnlaget om miljøtilstand og naturverdier i sokkelområdet og kystsoner er grundig kartlagt før endelig valg av kabeltrasé, og at tiltak for å unngå påvirkning på naturmiljø, utredes. Kartlegginger og vurderinger må beskrives i konsekvensutredningen.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Kunnskapsgrunnlaget vil bli beskrevet i KU.

Koraller og sårbare naturverdier

Valg av kabeltrasé må baseres på beste kunnskap om korallforekomster og sårbare naturverdier, både offshore og kystnært. Kartlagte naturverdier og avstand fra trasévalg, samt en vurdering av aktivitetens påvirkning på disse, må beskrives i konsekvensutredningen.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Trasévalg vil bli basert på kunnskap om korallforekomster og sårbare naturverdier. Siste kunnskap om miljøtilstand og naturverdier på sokkelområdet, i kystsonen og på land vil bli lagt til grunn. Trasékartlegging gjennomføres i 4. kvartal 2021 og 1. kvartal 2022 for å sikre best mulig kunnskap om koraller og eventuelle andre sårbare naturverdier langs traséen, og for å planlegge eventuelle avbøtende tiltak.

Forurensede sedimenter

Miljødirektoratet forutsetter at utbredelse og forurensningsgrad av eventuelle forurensede sedimenter er godt kartlagt på både Draugen og Njord. Det påpekes at området rundt Njord A er svært forurenset pga. tidligere lekkasjer fra en injeksjonsbrønn. Forurensningssituasjonen langs andre deler av kabeltraséen er lite belyst i forslag til utredningsprogram, bl.a. området rundt oppdrettsanlegget i Brandsfjorden og Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø, samt eventuelle andre områder langs traséen som kan være forurenset. Mulige konsekvenser av forstyrrelser og spredning av forurenset sediment, samt tiltak for å hindre oppvirvling og spredning, må belyses grundig i konsekvensutredningen. All aktivitet som kan medføre forstyrrelse av forurenset sediment er søknadspliktig. Det understrekes at området må være kartlagt i forkant av en slik søknad, for å gi tilstrekkelig grunnlag for å vurdere denne.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Forholdet til kjente eller mistenkte forurensede masser vil bli vurdert som en del av KU-arbeidet. Nødvendige tiltak vil bli iverksatt for å hindre forstyrrelser i nærliggende miljø. Operatøren vil holde relevante myndigheter orientert om planlagte søknader mot forurensningsloven i forkant av aktivitetene.

Med hensyn til forurensningen rundt Njord A, vil aktiviteter innenfor området med forurenset havbunn bli planlagt basert på vilkår gitt av Miljødirektoratet til Njord Future prosjektet, samt bygge på deres prosedyrer for å utføre arbeidet slik at spredning av forurensede masser begrenses mest mulig. Videre har det gjennom arbeidet med KU etter energiloven kommet fram opplysninger om mulig forurensning i Brandsfjorden. Operatøren har vært i dialog med Statsforvalteren i Trøndelag angående dette og har besluttet å gjennomføre et prøvetakingsprogram i Brandsfjorden vinteren 2022 for å dokumentere eventuell forurensning i bunnsedimentene.

Fysisk inngrep på havbunn

Mulige konsekvenser av fysiske inngrep og forstyrrelser av havbunn, må belyses grundig i konsekvensutredningen. Dette inkluderer mengden stein som planlegges benyttet, plogemetoder og avbøtende tiltak for å unngå oppvirvling og spredning av partikulært materiale. Aktiviteter som plogging og plassering/legging av steinmasser er søknadspliktige dersom dette gjennomføres i områder med sårbar bunnfauna, herunder koraller.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Inngrep på havbunn vil bli omtalt i KU, herunder tiltak for å begrense forstyrrelse av nærliggende miljø. Søknadspliktige aktiviteter vil bli ivaretatt.

Tidspunkt for kabellegging

De ulike miljøverdiene i området har perioder i året hvor de er mer sårbare for aktivitet, eksempelvis gyteperioder for fisk, hekkeperioder for fugl og evt. kasteperioder for sel. Miljødirektoratet forventer at arbeidet med legging av kabel planlegges lagt til en tid på året som i minst mulig grad påvirker de ulike miljøverdiene i området, og at vurderinger rundt valg av tidspunkt og påvirkning belyses i konsekvensutredningen.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Vurderinger rundt valg av tidspunkt for anleggsarbeid og legging av sjøkabel vil bli tatt inn i KU.

Undervannsstøy

Ulike kilder til undervannsstøy og mulig påvirkning på miljøet, herunder pattedyr, fisk og sjøfugl, må beskrives. Også her forventes det at aktiviteter som medfører støy blir lagt til en tid på året som i minst mulig grad vil ha negativ innvirkning på naturverdiene i området.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. Kilder til undervannsstøy for tiltaket vil primært være fartøyaktivitet i anleggsfasen i samband med kartlegging, legging og beskyttelse av sjøkabelen. Vurderinger rundt tidspunkt for anleggsarbeid og legging av sjøkabel vil bli tatt inn i KU, jf tidligere punkt om tidspunkt.

H – Kulturminner

NTNU Vitenskapsmuseet

NTNU Vitenskapsmuseet skriver at OKEA og NTNU Vitenskapsmuseet er i god dialog om kulturminner under vann, etter at dette ble tatt opp i forbindelse med utredning etter energiloven.

Vitenskapsmuseet skriver videre at OKEA har gjennomført geofysisk undersøkelse av traseen. Det lot seg ikke gjøre å få med arkeologer ombord som observatører, så data ble tilgjengeliggjort for NTNU Vitenskapsmuseet i etterkant av undersøkelsen. Det er også varslet om funn av skipsvrak som ble gjort ved undersøkelsen. Dataene vil bli gjennomgått av Vitenskapsmuseet for å påvise eventuelle anomalier som mulig kan representere kulturminner under vann. Det skal etter planen gjennomføres visuell kontroll (ROV) av eventuelle påviste anomalier ved en senere undersøkelse, hvor arkeologer fra Vitenskapsmuseet deltar som observatører. Dette må gjennomføres før forholdet til kulturminner under vann kan endelig avklares, og tiltaket gjennomføres.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren og NTNU Vitenskapsmuseet har hatt omfattende dialog i samband med gjennomført geofysisk undersøkelse av sjøkabeltraséen i fjerde kvartal 2021. Det ble gjort funn av tre skipsvrak med mulig arkeologisk verdi, disse er kartlagt med video. Vitenskapsmuseet har fått tilgang til alle innsamlede data fra hele traséen, og foretar en selvstendig gjennomgang av dette. Operatøren vil følge opp den etablerte dialogen med Vitenskapsmuseet.

Riksantikvaren

Riksantikvaren viser til at fylkeskommunen nå har saksbehandlingsansvar for forvaltningen av kulturminner fra land og ut til 24 nautiske mil fra grunnlinjen (tilstøtende sone). I denne sonen gjelder kulturminneloven. Det må avklares med fylkeskommunen og NTNU Vitenskapsmuseet hvilke undersøkelser som er nødvendig langs aktuelle kabeltraseer innenfor denne sonen.

Riksantikvaren skriver videre at det ikke potensial for funn av spor fra steinalderen i området, men at det er et visst potensial for funn av skipsvrak innenfor planområdet, og at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd. En tilfredsstillende kartlegging av eventuelle skipsfunn i forbindelse med leting og utvinning av olje og gass forutsetter gode rutiner for rapportering mellom kulturmiljøforvaltningen og oljeindustrien. Det er mest hensiktsmessig at tiltakshaver samkjører eventuelle surveys med kulturmiljøforvaltningen, slik at man unngår å måtte kjøre doble slike. Jo tidligere kulturmiljøforvaltningen kobles inn i dette arbeidet, jo tidligere vil konflikter med eventuelle kulturminner under vann oppdages og unngås. Kostnadsmessig er dette også i aller høyeste grad den beste løsningen.

Riksantikvaren tar også opp at før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av infrastruktur, rørledninger og kabler, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller massedumping, skal forholdet til kulturminner avklares. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturmiljøforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren er kjent med at den formelle myndigheten for forvaltning av kulturminner i sjø siden januar 2020 er overført til fylkeskommunen. NTNU Vitenskapsmuseet har fremdeles en fagrolle i disse vurderingene og operatøren har derfor tillit til at Trøndelag fylkeskommune og NTNU Vitenskapsmuseet koordinerer dette arbeidet mellom seg.

I – Kraftforsyning og energieffektivitet

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet tar opp at konsekvensutredningen må redegjøre for kraft fra land-løsninger, kraftbehov over feltenes levetid, og energieffektiviseringstiltak. Videre påpekes det at ustabil kraftforsyning vil kunne påvirke produksjon og drift av innretningene, og bl.a. medføre fakkingshendelser. Konsekvensutredningen må redegjøre for robusthet i kraftforsyningen til Draugen og Njord A, og mulige avbøtende tiltak. Dette inkluderer bl.a. back-up løsning for vanninjeksjonspumpene for å sikre høy grad av vanninjeksjon på Draugen ved utfall av kraft fra land. Vanninjeksjonspumpene har direktedrift fra egne gassturbiner i dag, som vil bli erstattet av elektrisk drivlinje til nye vanninjeksjonspumper.

Operatørens tilsvare: Uttalelsen tas til etterretning. Kraft fra land-løsninger, kraftbehov, robusthet og energieffektiviseringstiltak vil bli gjort rede for i KU. Når det gjelder vanninjeksjonspumpene på Draugen, er planlagt backup-løsning å drive de med kraft fra hovedturbiner ved utfall av kraft fra land til plattformene.

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

LO registrer at kraftsituasjonen i området er god og at nye linjer vil styrke situasjonen knyttet til sikker forsyning fra 2028. LO understreker at vurderinger knyttet til kraftbehov og kraftforsyning bør gjøres ut fra et helhetsperspektiv, der den landbaserte- og offshoreindustriens behov for konkurransedyktige kraftkostnader er ivarettatt.

Operatørens tilsvare: Uttalelsen tas til orientering. Operatøren har fra regional nettoperatør fått tilsagn om nødvendig mengde kraft i tilknytningspunktet.

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening mener at vindkraft ikke er miljøvennlig slik de fremstår på Fosen, og heller ikke stabil, eller at en kan regne med at dette blir en langsiktig løsning etter dommen i Høyesterett. Foreningen stiller spørsmål ved robustheten i nettilknytningen, og mener at mye av denne strømmen baserer seg på vindkraft som har variabel sikkerhet i kraftproduksjon, som medfører at en må benytte gassturbiner på plattformene i perioder.

Operatørens tilsvare: Uttalelsen tas til orientering. For øvrige vises det til uttalelse fra LO, og operatørens tilsvare til dette.

J – Samfunnsmessige virkninger

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

LO legger til grunn at ved utlysning av anbudskonkurranser for oppdrag enten det er på sokkelen eller på fastlandet, må norsk industris styrker vektlegges i utformingen og tildelingen av oppdrag. Kontraktene må utformes slik at de norske leverandørens evne til leveringspresisjon, byggetid og at klima og miljøkrav får en reell og riktig verdi. Kriterier for ordnede arbeidsvilkår, kompetanse og HMS må vektas høyt i anbudskonkurranser.

LO minner om at maritime oppdrag i norske farvann må basere seg på norske tariffavtaler. Bruk av rederier med fartøyregistrer til det norske ordinære registeret sikrer dette. LO forutsetter at arbeidet utføres av aktører som er bundet av landsomfattende norske tariffavtaler.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Operatøren vil følge overordnede prinsipper om konkurranse mellom flere tilbydere, objektive tildelingskriterier, og likebehandling av tilbydere. I tråd med dette etableres kontraktstrategier og kontraktsformer som muliggjør nasjonal og regional verdiskaping.

Industri Energi

Industri Energi legger til grunn at ved utlysning av anbudskonkurranser for oppdrag enten det er på sokkelen eller på fastlandet, må norsk industris styrker vektlegges i utformingen og tildelingen av oppdrag. Kontraktene må utformes slik at de norske leverandørens evne til leveringspresisjon, byggetid og at klima- og miljøkrav får en reell og riktig verdi. Kriterier for ordnede arbeidsvilkår, kompetanse og HMS må vektas høyt i anbudskonkurranser.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. For øvrige vises det til uttalelse fra LO, og operatørens tilsva til dette.

Fosen Naturvernforening

Fosen Naturvernforening mener at planprogrammet må beskrive virkningene som er viktig for samfunn og miljø, og at man i den forbindelse ikke bare tar hensyn til nasjonale utslippsreduksjoner, men også muligheten for høyere kraftpriser innenlands.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. Virkninger for miljø og samfunn er sentralt i en konsekvensutredning og vil bli dekket i KU. Vurderinger rundt framtidige kraftpriser innenlands er et stort og sammensatt bilde, og det er ingen føringer i PUD/PAD-veileder om at det skal utredes i KU. For øvrig vises det til NVE-rapport nr. 29/2021 «Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2021-2040, Forsterket klimapolitikk påvirker kraftprisene», der kraft fra land til Draugen og Njord er inkludert i forutsetningene for NVEs vurdering av kraftprisutvikling.

Naturvernforbundet i Trøndelag

Naturvernforbundet i Trøndelag fremhever at kraftpolitikken er under kraftig press, og prioritering av knappe fornybarressurs er på dagsorden som aldri før. Skal inntekter til stat og kommune undersøkes, må man blant annet se på mulige økte utgifter for husholdninger og andre også.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til orientering. For øvrige vises det til uttalelse fra Fosen Naturvernforening, og operatørens tilsva til dette.

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i Trøndelag viser til veileder for Planlegging i sjøområdene, KMD mai 2020, kapittel 4.7 og tabell 4.5, og plan og bygningsloven (PBL) § 4-3 som stiller krav til risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for alle planer. Statsforvalteren forventer at en ROS-analyse gjennomføres i utredningsprogrammet slik at sårbarhet for liv, helse og samfunnsverdier samt risiko for uønskede hendelser blir vurdert i programmet. Statsforvalteren mener konsekvenser for samfunnssikkerheten må inngå på lik linje med andre utredninger, og fortrinnsvis i form av en ROS-analyse. Blant annet bør analysen inkludere en vurdering av samfunnsmessige konsekvenser dersom det blir press på krafttilgangen i regionen. I arbeidet med ROS-analyse bør relevante, eksterne aktører involveres for å sikre at ulike hensyn blir belyst og vurdert.

Operatørens tilsva: Uttalelsen tas til etterretning. Anlegg som krever konsesjon etter energiloven er unntatt PBL, bortsett fra kapittel 2 og 14, jf. energiloven § 3-1 andre ledd, og PUD/PAD-veileder kapittel 2.8. I KU etter energiloven er relevante temaer i tabell 4.5 i veileder Planlegging i sjøområdene besvart, og dette tas også inn i KU etter petroleumsloven.

K – Teknologivalg

Miljødirektoratet

Beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Miljødirektoratet tar opp at kravet om anvendelse av beste tilgjengelige teknikker (BAT) skal oppfylles og dokumenteres i utredningen, bl.a.

- kraftforsyningsløsninger på Draugen og Njord
- modifikasjoner og teknologivalg (bl.a. oppdekning av varmebehov)
- kraftforsyningsikkerhet og energieffektiviseringstiltak
- legging av kabler til Draugen og Njord (steinlegging, plogemetoder og metoder for å hindre oppvirvling og spredning av forurenset sediment)

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. BAT-vurderinger vil inngå i KU. Vurderingene vil omhandle ulike løsningsvalg hvor etablert kunnskap muliggjør dette.

Havvind og plug-in-løsninger

Miljødirektoratet argumenterer også for at utredningen må beskrive muligheten for tilknytning til et eventuelt framtidig havvindanlegg, samt muligheten for etablering av plug-in-løsning for elektrisk drift av borerigg. Det forventes også at mulige klima- og utslippsreducerende tiltak belyses for marine operasjoner, herunder batteri og alternative drivstoff.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Tilknytning av havvind, plug-in-løsning, og mulige klimatiltak for marine operasjoner vil bli omtalt i KU.

Avslutning av virksomheten

Når det gjelder kraft fra land-anlegget i avslutningsplaner ved avslutning av virksomheten på Draugen og Njord, forutsetter Miljødirektoratet at det planlegges for fjerning av samtlige installasjoner, herunder sjøkabler, og at OKEA og Equinor vurderer gjenbruk av materialer i et sirkulærøkonomisk perspektiv. Dette må adresseres i konsekvensutredningen.

Operatørens tilsvaer: Uttalelsen tas til etterretning. Ulike muligheter for fjerning og etterlatelse vil bli inkludert i KU.

Vedlegg

- Vedlegg 1: Høringsuttalelsene er presentert i sin helhet i separat vedlegg til dette dokumentet.